

Esej
Miroslav Balaščík
Ke kauze Toy Box
vs. Mornštajnová

Téma
Jaká je kondice
české kulturní
publicistiky

Rozhovor
Vladimír Sorokin
Že se Fukuyama
nestydí

Historie
Václav Maxmilián
Sto let od narození
Miroslava Holuba

the right way

the wrong way

the only way

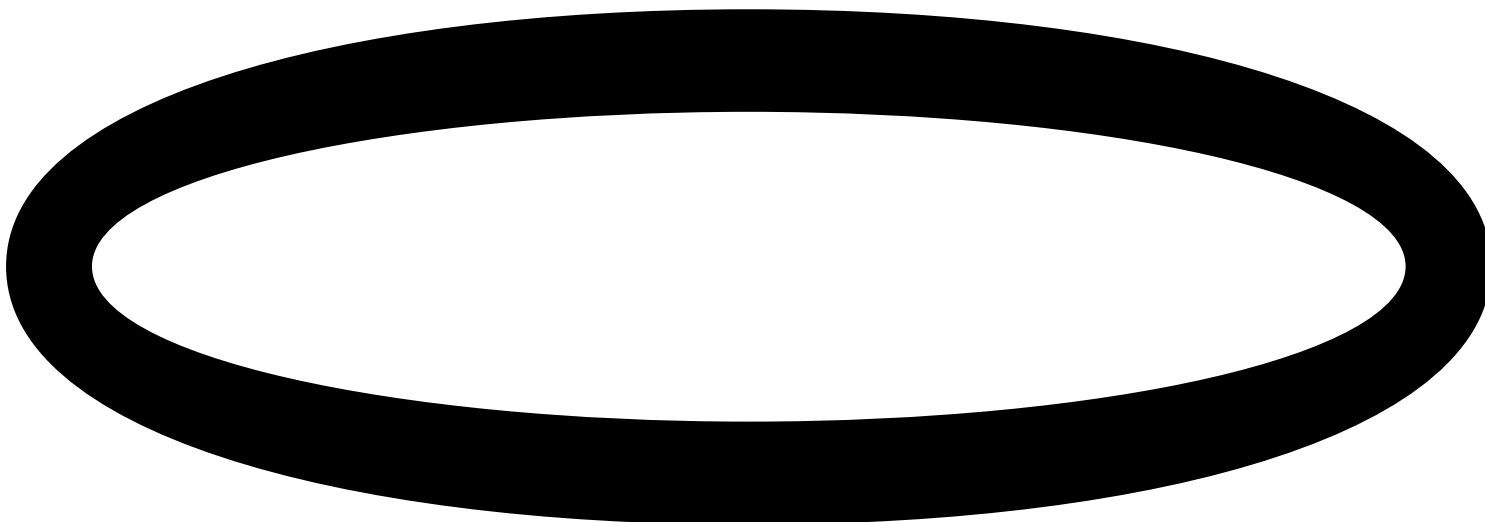
správný směr

nesprávný směr

jediný směr

**MCCANN
CHTĚL JSEM
IZRAELSKO-PALESTINSKÝ
KONFLIKT POLIDŠTIT**

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost

Číslo 9 | 2023, ročník XXXIX

Vyšlo v Brně 13. listopadu 2023

Beethovenova 4, Brno, 602 00

tel.: 725 606 144

objednavky@casopishost.cz

www.casopishost.cz

Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host

(IČ 48 51 48 53),

s laskavou finanční podporou

Ministerstva kultury ČR

a statutárního města Brna

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine

(www.eurozine.com)

Registrováno Ministerstvem kultury ČR

pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938

Vychází 10× ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor

Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora

Klára Fleyberková | redaktorka

Václav Maxmilián | redaktor

Ondřej Nezbeda | redaktor

Frederika Halfarová | produkce

Alena Němcová | jazyková redaktorka

Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny

Matěj Málek | grafická úprava a sazba

David Konečný | fotograf

Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,

Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,

Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,

Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vizina

Písmo | Kunda (Superior Type)

a Atyp (Suitcase Type Foundry)

Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)

a Holmenn (80 g/m²)

Foto na obálce | Jan Slavík

Ilustrace | Přemysl Černý

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč

Předplatné na www.h7o.cz/predplatne

nebo telefonicky na čísle 775 995 695:

tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,

tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha

a První novinová společnost, a. s., Praha

Zasílání předplatného zajišťuje firma

SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

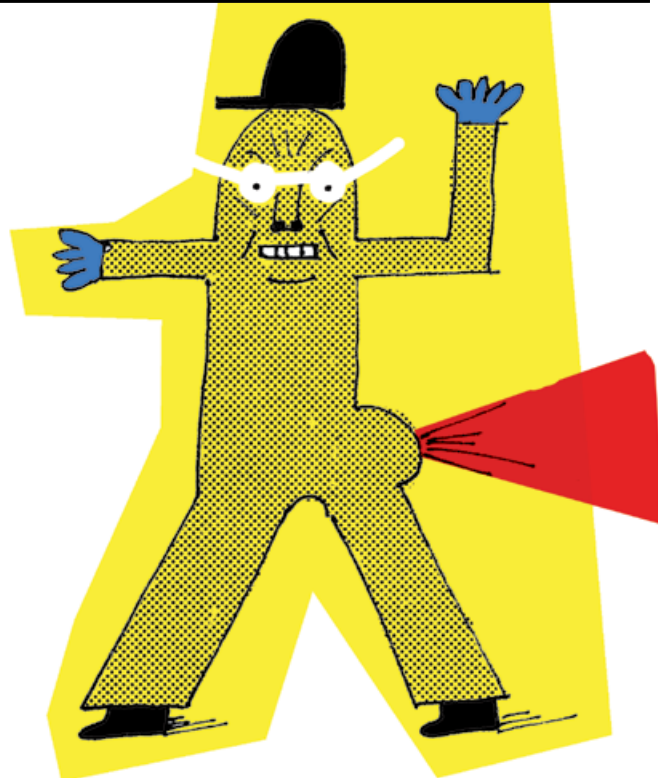
HUMANISMUS ZLOMENÉHO SRDCE

Jan Němec

„Že se Fukuyama nestydí,“ říká Vladimir Sorokin v dialogu s Tomášem Glancem. Ano, Fukuyamova studie *Konec dějin a poslední člověk* vyšla už před třiceti lety a tehdy to všechno vypadalo jinak. Dějiny si však jen oddechly, daly si dvacet. O probuzené historii Blízkého východu mluví Ir Colum McCann v titulním rozhovoru čísla. Má přitom k ruce tragický příběh dvou otců, kteří oplakali své dcery: tu Ramiho zabil sebevražedný útok palestinského teroristy, tu Bassamovu izraelský voják. McCannův román *Apeirogon* je teď něco jako model v krabičce — jestliže se dějiny probudí, literatura opět pomáhá pochopit večerní zprávy. Příběh Ramiho a Bassama však není jen tragický. Společně dnes cestují po světě a ztělesňují něco, co se snad dá nazvat humanismem zlomeného srdce. Těch je teď v Izraeli a Gaze nepočítaně. Chtěl bych věřit, že pokud to dokázali Rami a Bassam, najít společnou řeč, podaří se to jednou i jejich národům.

OSOBNOST

- 6 Svoboda začíná u uší. S Columem McCannem o Izraeli a Palestině, kulturní apropriaci a irské zkušenosti

KONTEXTY

- 14 Tomáš Koblížek: Za hranicemi smečky. O malbě Horáková visí!, polemikách a možnostech interpretace

ESEJ

- 20 Miroslav Balašík: Etický obrat v literatuře: Účel proti smyslu. Kauza románu Les v domě z perspektivy kritiky

TÉMA ČESKÁ KULTURNÍ PUBLICISTIKA

- 30 Štěpán Šanda: Hrnečku, křič! O prekarizaci publicistiky, budoucnosti oboru a smyslu psaní
34 Josef Chuchma: Býval to rajc. O velkém světě deníků, malých světech internetu a času na psaní
38 Vynalézání textu. Publicistická anketa o možnostech psaní
44 Pavel Klusák: Jak napsat hudební recenzi v sezoně 23/24

ROZHOVOR

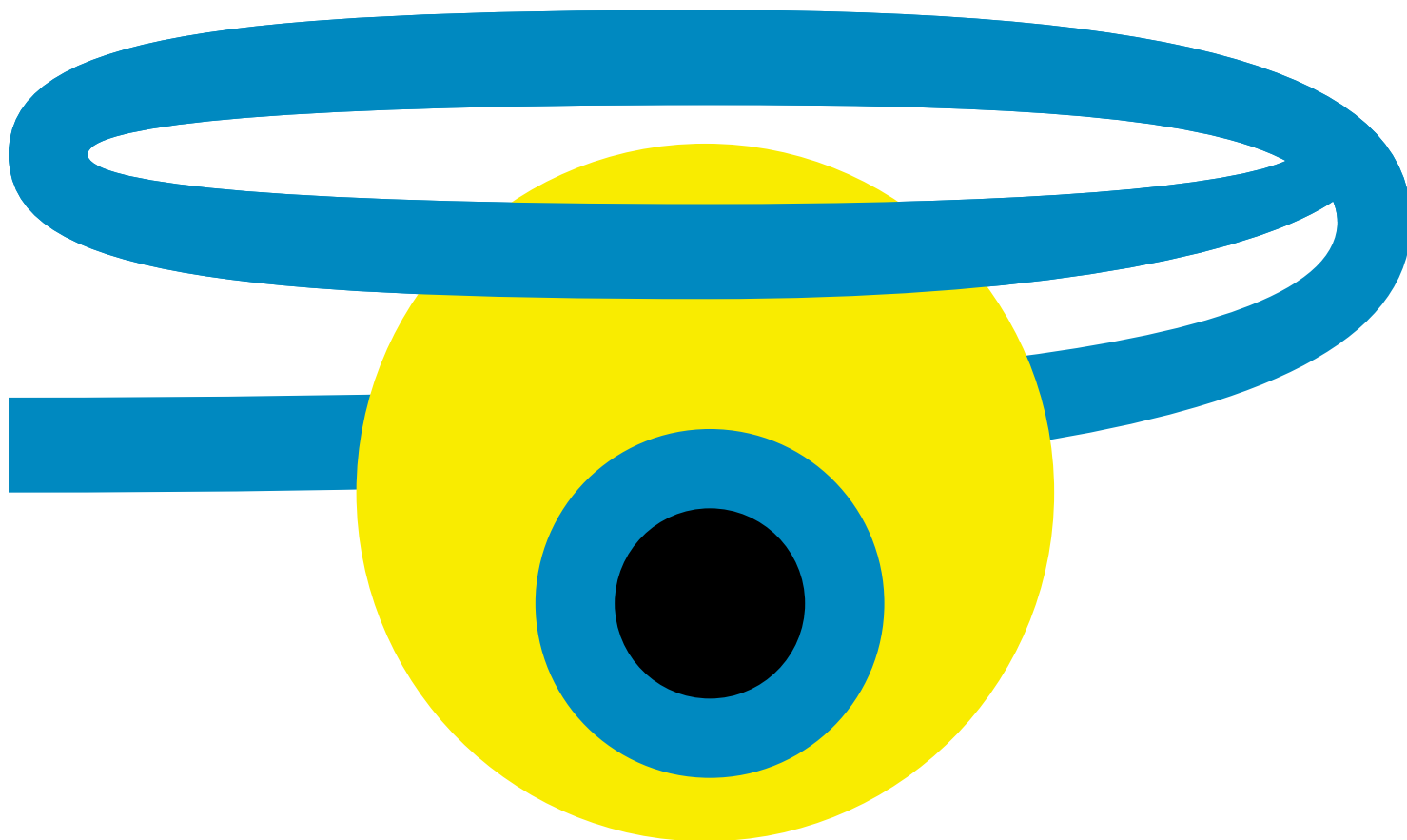
- 51 Že se Fukuyama nestydí. S Vladimírem Sorokinem o psaní za války, Rusku a Švejkovi

BELETRIE

- 57 **ateliér** Telona
59 **básník čísla** Daniel Hradecký: Chytím to za pačesy a vykonám knihu
67 **ukázka z rukopisu** Emma Kausc: Narušení děje
72 **nová jména** Krista Kašpar: Nechat to nabít sluncem

HISTORIE

- 76 Václav Maxmilián: Ačkoli báseň vzniká tehdy, když už nic jiného nezbývá. Sto let od narození a pětadvacet let od úmrtí Miroslava Holuba
81 Anketa o Miroslavu Holubovi

KRITIKY

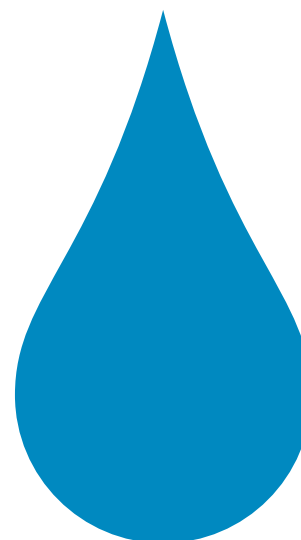
- 86** Alena Machoninová: Hella (Magdaléna Platzová)
88 Kateřina Rudčenková: Tchyně nemá jazyk — Daniela Fischerová: Fialky, tajemství a jiné povídky (Kryštof Eder)
90 Jan Géryk: Společnost úzkosti. Jak souvisí politika, čas a duševní zdraví (Martin Brzobohatý)

RECENZE

- 92** Robert Zaretsky: Zneklidňující Simone Weilová. Život v pěti ideách (Jan Němec)
93 Serhij Žadan: Internát (Václav Maxmilián)
94 Michal Kašpárek: Fosilie (Josef Chuchma)
95 Jaroslav Rudiš: Návod k použití železnice (Ondřej Nezbeda)
96 Andrej Sevruc: Evropanka. Historiky z Polesí (Kryštof Špidla)
97 Magdaléna Rejzková: Přístav (Kryštof Eder)
98 Rudolf Jurolek: Obsah ticha (Libor Staněk II.)
99 Elsa Aids: Lazarská v zimě a jiné básně (Roman Polách)
100 Štěpánka Jislová: Srdcovka (Václav Maxmilián)
101 Pauline Delabroy-Allard: Kdo ví (Anna Fremrová)

SLOUPKY

- 4** **názor** Ondřej Lipár: Status ohrožených druhů
13 **hyperlink** Jakub Jetmar: Věk nových ludditů
19 **švenk** Pavel Sladký: V krajině animovaných úspěchů
19 **manuál** Václav Maxmilián: Manuál k Wesi Andersonovi
49 **federácia** Michal Hvorecký: Vyhrali, nezvykajme si
55 **šeps** Tereza Bonaventurová: Prostor radostného myšlení
55 **štych** Jan Šotkovský: Trápení festivalového dramaturga
83 **autoservis** Ondřej Macl: Rakev nemá kapsy
84 **prospettiva** Alessandro Catalano: Gratias agit
103 **atašé** Leona Šmelcová: Plukovník píše dopisy
108 **remix** Jan Němec: Nemám slov
5 **zprávy**
48 **madlenka** Stanislava Berana
102 **rozečteno** Tipy redakce

SVOBODA ZAČÍNÁ U UŠÍ

Text Markéta Musilová

Apeirogon je geometrický útvar s nekonečným počtem stran. A také titul posledního románu irského spisovatele Columa McCanna, v němž skrze tisíc a jeden fragment vypráví příběh izraelského a palestinského otce, kteří v blízkovýchodním konfliktu přišli o dcery. První dívku zabil sebevražedný atentát palestinského teroristy, druhou gumový projektil izraelského vojáka. Pravdivý příběh. Alespoň natolik, nakolik to literatura umí.

the right way

the wrong way

the only way

správný směr

nesprávný směr

jediný směr

ZA HRANICEMI SMEČKY

Tomáš Koblížek

Komentářové rubriky a sociální sítě v minulých měsících plnila další kauza v Ústavu pro studium totalitních režimů. Tentokrát se předmětem diskusí a sporů vedle personální politiky a výkladu předlistopadové historie stala i středoškolská učebnice moderních českých dějin — a především ladovský obraz s oběšenou Miladou Horákovou od Petra Motyčky. Byly a jsou to zajímavé diskuse. Především tím, jak málo se někdy dotýkají samotného uměleckého díla a jak moc politický mají náboj.

I ti, kdo běžně nesledují dění okolo českého umění, mohli nedávno zaznamenat polemiku nad malbou umělce a člena skupiny Pode Bal Petra Motyčky *Horáková visí!* (2012). Dílo, jehož reprodukce je odnedávna součástí učebnice o soudobých dějinách pro víceletá gymnázia, ladovským stylem znázorňuje popravenou Miladu Horákovou a skupinu přihlížejících. V původním cyklu *Lada* (2006—2012) sice najdeme i jiné práce s tématy z novějších českých dějin jako *Čurda informuje* či *Palach hoří*, byl to však kontext středoškolské učebnice, který z obrazu učinil kontroverzní materiál.

Diskuse okolo Motyčkovy malby a zmíněné učebnice je součástí širší kauzy kolem dění v Ústavu pro studium totalitních režimů. Aféru vyvolala kontroverzní výpověď, kterou obdržel Čeněk Pýcha jako jeden z autorů učebnice, a následný odchod dalších členů ústavu. Do sporu o učebnici se pak zapojili autoři jako Michal Stehlik, který její obsah v odborném posudku hájí, naopak kritické texty na adresu učebnice publikoval například novinář Michal Klíma.

Symbolickým epicentrem sporů se minimálně v mediálním prostoru stala malba *Horáková visí!*. Jedni komentátoři vnímají dílo jako eticky nepřijatelné: ladovské pojetí chápou jako dehonestaci zmíněné političky, případně upozorňují na to, že Milada Horáková je zde neadekvátně znázorněna jako pasivní oběť režimu. Jiní naproti tomu hovoří o tom, že výjev

kriticky upozorňuje na nečinnost mnoha Čechů v těžkých historických okamžicích. Rozhodně nemá jít o projev neúcty k političce nebo o zlehčování tragédie.

Tato aféra ukazuje, že morální pobouření nad uměním nemusejí prožívat, jak občas zaznívá v rámci českých kulturních válek, pouze mladí příznivci levice importující do Česka *cancel culture*, ale třeba i centristé nebo konzervativci v produktivním věku: jde o pochopitelnou a nijak naivní reakci, jež často prochází napříč politickým spektrem a různými generacemi. To ale není jediný aspekt této kauzy. Lze na ní také objasnit, proč je vhodné oddělovat kontroverzní díla a kontroverze či polemiky o nich coby samostatné problémy. Polemikám či stylu, jak spolu nesouhlasíme ohledně umění, bývá totiž věnována menší pozornost než kontroverzním dílům samotným. Tím spíše se u dané kauzy nabízí věnovat se tomu, jak o kontroverzním umění mluvíme a zda naše schopnost spolu nesouhlasit nevykazuje limity.

FAKTA A INTERPRETACE

Východiskem pro analýzu diskusí kolem obrazu *Horáková visí!* může být porovnání naší tuzemské debaty s dvěma slavnějšími, mezinárodními aférami týkajícími se uměleckých děl. Každá z nich zahrnuje jiný typ kontroverznosti a jako taková vyžaduje jiný typ diskuse. Právě to by nás mělo zajímat.

↑ Petr Motyčka, výřez z obrazu *Horáková visí!*, 2012

První aféru spustil v roce 2017 otevřený dopis britské umělkyně Hanny Black vyzývající kurátory Bienále Whitneyova muzea v New Yorku ke zničení malby Dany Schutz *Open Casket*, která byla na uvedené přehlídce vystavena. Hlavním refrénem dopisu bylo heslo „the painting must go“, jímž je text Hanny Black také občas označován. Důvodem k sepsání dopisu, k němuž se přidali i protestující příležitostně blokující přístup k malbě, byl fakt, že uvedené dílo je založeno na posmrtném snímku Emmetta Tilla, černošského chlapce, který byl v roce 1955 zlynčován v Mississippi. Fotka chlapce v otevřené rakvi se následně stala pro členy černošské komunity symbolem jejich útlatku a je stále považována za ikonu svého druhu. Ačkoli Dana Schutz vysvětlovala, že jejím záměrem bylo především vyjádřit solidaritu s matkou, která přišla o syna, protestující oponovali, že není možné uvedený snímek využít jako předlohu k dílu, které má autorce v daném kontextu přinést zisk: vystavovat na Bienále Whitneyova muzea je pro umělce důležitým milníkem v kariéře. Stejně tak kritici upozorňovali na to, že takto proměněná fotografie je především zdrojem potěšení: malba je formálně vzato

ETICKÝ OBRAT V LITERATUŘE: ÚČEL PROTI SMYSLU

Miroslav Balaščík

Dějiny literatury jsou také dějinami zápasu o její autonomii. Zejména v dobách společenských změn se literatura dostávala pod politický a ideologický tlak a byla svazována s důležitými úkoly nebo naopak umlčována. Dnes, když politiku přestalo umění zajímat úplně a jeho dopad na společnost je minimální, začíná sama literatura zpochybňovat tvůrčí svobodu a zadává si úkoly. Je to předzvěst společenské změny, nebo sebedestrukce z bezradnosti?

Když byla v roce 2018 v rámci festivalu Divadelní svět uvedena hra Olivera Frljiče *Naše násilí vaše násilí*, zaplnili protestující horní část brněnského Zelného trhu, média mluvila o skandálu a Dominik Duka se dodnes soudí pro urážku víry a přesvědčení.

V jedné z úvodních scén představení si totiž protagonistka vytáhla z přirození českou vlajku a v jiné postava Ježíše znásilnila muslimku. Během představení pak vtrhly na jeviště dvě desítky holohlavců, kteří si říkali Slušní lidé, aby zabránili hanobení státního symbolu, a poté co se je podařilo vyvést, narušovaly představení hlasitě modlitby bigotních katolíků zděšených předváděnou blasfemií.

Představení s těmito zásahy zvenčí zjevně počítalo. Šokujícími obrazy se obracelo právě k nepoučenému publiku a snažilo se vyvolat jeho pohoršenou reakci. Bez ní by vzbudilo zřejmě jen pokrčení ramen a podezření, jestli se nejedná o kýč. „Narušitelům“ pochopitelně o estetiku nešlo a protesty brali jako příležitost veřejně demonstrovat životní hodnoty, příslušnost ke kmeni, který je vyznává, a své odhodlání obojí osobně bránit. Očekávanou součástí představení se proto stala také reakce umělecké a intelektuální sféry, které vůči nim hájily autonomii umění a jeho svobodu zobrazovat cokoli. Střet politiky jako sféry stabilizace hodnot a umění jako procesu problematizování a přehodnocování jistot zde tedy bezzbytku naplnil tradiční pozice, což naštěstí nevyústilo v politický zákaz divadla ani jeho ekonomickou šikanu.

Vlastenectví nebo křesťanství jsou však hodnoty, které se pod tlakem umění ocitají po staletí, a pro českou společnost (a tím méně pro umění) nepředstavují nic zásadního z hlediska jeho identity.

Co ale nastane ve chvíli, kdy podobně jako Slušní lidé vstoupí do literatury kritici, publicisté i sami umělci, aby vůči svobodě a autonomii umění bránili životní hodnoty?

OČ SE VLASTNĚ PŘEME?

Na jaře letošního roku vtrhla na sociální sítě a do médií kauza Toy Box — Mornštajnová. Nejpopulárnější česká spisovatelka vydala román, kde je jedním z témat zneužívání dětské hrdinky vlastním dědečkem. Publicistka Eva Klíčová ve veskrze odmítavé recenzi obvinila autorku, že se při psaní skrytě inspirovala článkem výtvarnice Toy Box, v němž popisuje svou vlastní zkušenost se zneužíváním, a že její text posunula a „opepřila za vlasy přitažlivými creepy motivy“, aby dosáhla emotivně působivého a komerčně úspěšného výsledku.

Redakce *Alarmu*, kde článek vyšel, současně kontaktovala Toy Box, která na sociálních sítích už přímo obvinila Alenu Mornštajnovou z plagiátorství a hrozila jí žalobou. Mornštajnová zareagovala jedinou větou, v níž odmítla, že by se jejím příběhem inspirovala, a několik textových i právních analýz (Jan Němec, Miroslav Balašík, František Vyskočil a další) ukázalo, že k plagiátorství nedošlo, a jestli Alena Mornštajnová znala příběh Toy Box, nebo ne, je z románu neprokazatelné. Jako tragikomický dovětek celé kauzy vyšlo najevo, že sama Toy Box se v knize *O díře z trychtýře* inspirovala obálkou jiné knihy, aniž by to v té své uvedla, a příbuzní zesnulé squaterky a básnířky Semtextdesign ji viní z toho, že v komiksu *Moje kniha Vinnetou* využila bez souhlasu její verše a reálné jméno jejího nezletilého syna. Pokud věříme Toy Box, že svolení obou zesnulých autorů měla, jde o stejný typ důvěry, s níž je třeba přijmout konstatování Aleny Mornštajnové, že se textem Toy Box neinspirovala.

To však byla pouze první a rozhodně ta méně zajímavá rovina celé kauzy a nemá smysl se k ní dále vracet. Mnohem podstatnější

je posun, k němuž došlo vzápětí a který odhalil poměrně zásadní rozpory uvnitř literární obce v tom, jaký je smysl a funkce umění a zejména jaký je jeho vztah ke společnosti a jejím hodnotám.

Posun kauzy na tuto etickou rovinu nejlépe vystihuje facebookový status spisovatele Pavla Kosatíka. Podle něj Toy Box vlastně nešlo o „doslovnou rovinu problému“, ale „o to, aby ji Mornštajnová slyšela“. A jediná věta, kterou na to reagovala, je tedy „slovní beton skoro jako od Stalina“.

„Před pár lety jsme si tady řekli,“ píše Kosatík, „že se budeme snažit o větší citlivost k těm, kdo stojí mimo silnou většinu. Teď tady tedy máme ženu, která se poznala v příběhu jiné ženy [...] já nevím, jestli když teda chceme být tou citlivou společností, máme právo Toy Box říct, ať jde do háje, protože v doslovné rovině se jí ta kniha netýká. Pokud oběť říká, že se jí něco týká, měli bychom být schopni se jejími slovy zabývat.“

Jinak řečeno: nejde už o to, že jedna autorka (Toy Box) poznala „svůj text“ v textu jiné autorky (Mornštajnové), ale že „se“ oběť zneužívání poznala v románovém příběhu úspěšné spisovatelky reprezentující vůči ní onu „silnou většinu“. Z toho pro Mornštajnovou vyplývá morální stigma a odpovědnost týkající se citlivosti vůči menšinám. Kosatík už proto nepromlouvá sám ze sebe jako čtenář knihy, ale za kolektiv, který takové hodnoty sdílí.

Tento etický obrat (dlužno říci, že status Pavla Kosatíka byl pouze jeho součástí) pak umožňoval zaujímat vyhrcoené postoje i těm, kteří román ani článek Toy Box nečetli, a projektovat do sporu další hodnotová dilemata, jako jsou privilegovanost a citlivost vůči obětem, reálná zkušenost a kapitalizace cizího utrpení, svoboda tvorby a společenské dobro a tak dále. A přestože každý z diskutérů na sociálních sítích nebo v médiích nacházel problém v něčem trochu jiném, nešlo už o otázku plagiátorství nebo estetiky, ale o spor dobra se zlem.

VŠICHNI JSME OBĚTI

Je příznačné, že k etickému obratu v intelektuálních a uměleckých kruzích dochází nikoli pod tlakem náboženství nebo vlastenectví (jako u Frljiče), ale v souvislosti s tématem zneužívání dítěte. Představuje totiž mezní zkušenost oběti a v tomto smyslu slouží jako metafora pro jakýkoli druh násilí vedeného z pozice moci.

Základním atributem oběti (a zahrňme pod ni také zkušenost minorit, různé znevýhodněných nebo diskriminovaných skupin či obecně postavení slabších vůči silnějším) je potom „bezmoc“. A naopak: základním atributem moci je svoboda ve smyslu neodpovědnosti.

Bezmoc je přitom zásadní zkušenost, která definuje identitu dnešního člověka přesněji než vztah k něčemu, co jeho existenci přesahuje, jako je národ nebo Bůh. Tato bezmoc však neznamená ani tak deficit svobody, jako spíše nejistotu, kde se nachází opresivní moc, jejímuž působení jsme ve svých životech vystaveni. (Je jí zvolená vláda, nevolená evropská byrokracie, nadnárodní korporace, sociální sítě, nebo naše životy víc ovlivňuje světová válka na Ukrajině, covid, patriarchát a globální klimatická změna?) Spolu s tím je těžké shodnout se i na tom, zda hierarchii hodnot ovlivňuje více minulost (konzervativismus, opozice vůči komunistickému režimu, kapitalismus a liberalismus), nebo budoucnost (progresivismus, socialismus či klimatický aktivismus). Moc jako by vposledku neměl nikdo a nějak bezmocní se cítíme nejspíš všichni.

Ale nejen to. Oběť je současně spojena s nevinností, a tím pádem představuje univerzální narativ, skrze nějž lze definovat

HRNEČKU, KŘIČ!

Štěpán Šanda

BÝVAL TO RAJC

Josef Chuchma

VYNALÉZÁNÍ TEXTU

Publicistická anketa o možnostech psaní

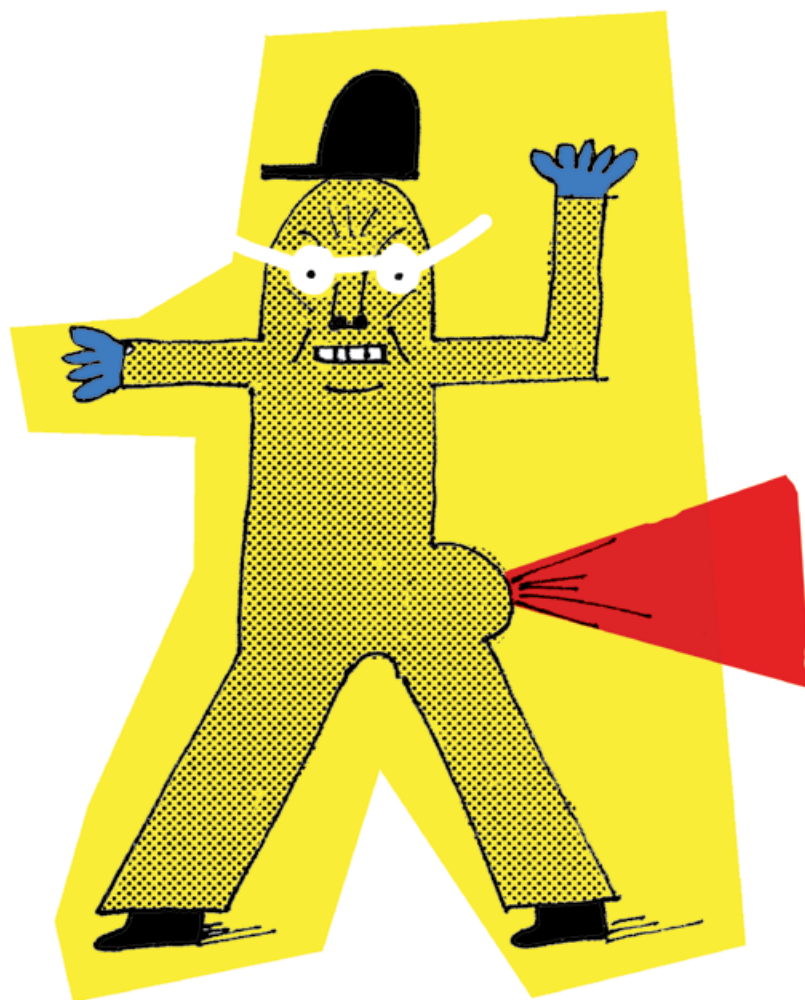
JAK NAPSAT HUDEBNÍ RECENZI V SEZONĚ 23/24

Pavel Klusák

ČESKÁ KULTURNÍ PUBLICISTIKA

Ilustrace Přemysl Černý

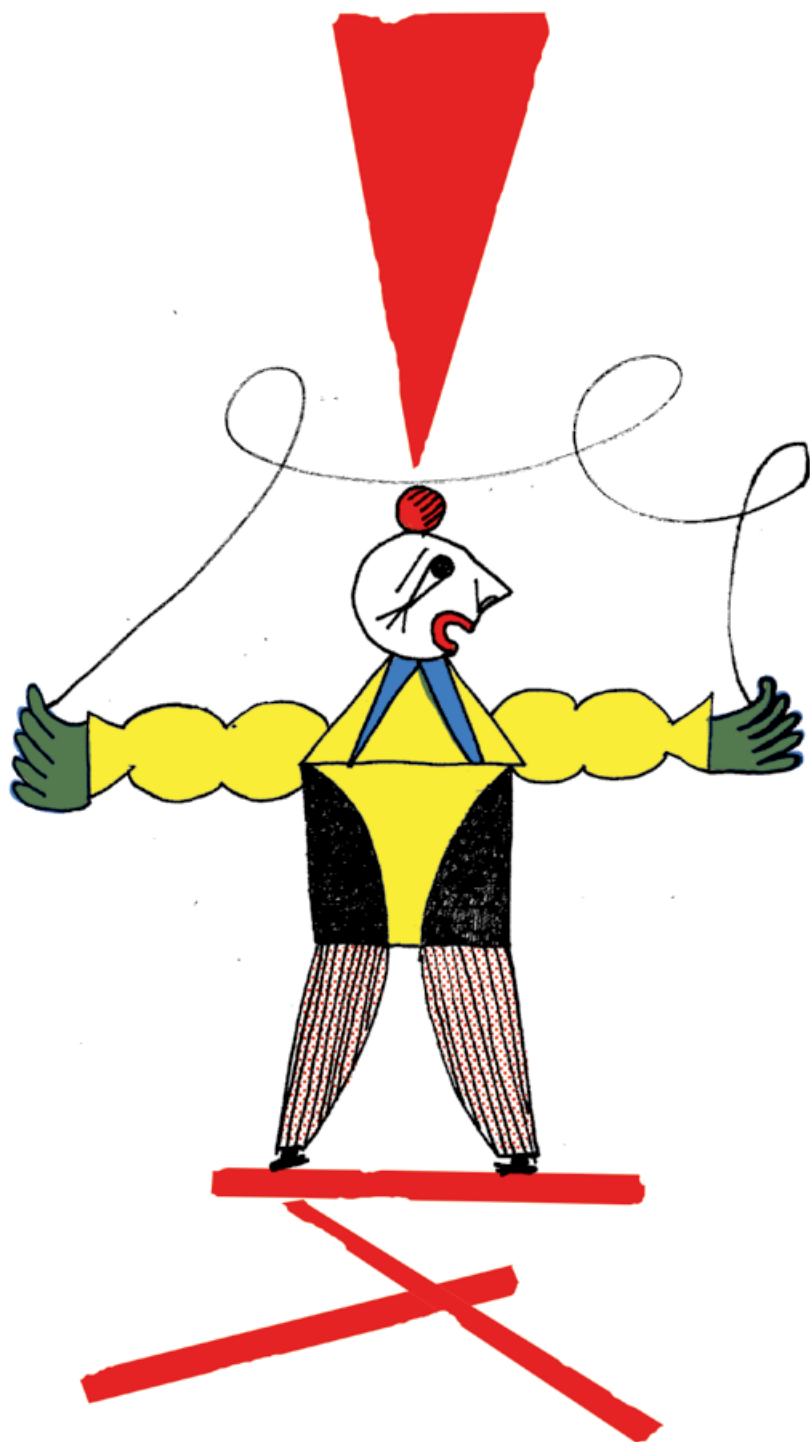
„Nadšením nájem nezaplatíš,“ zní už pár měsíců českým kulturním prostorem heslo kulturních novinářů a publicistů. Přidává se k mnohohlasu lékařek, učitelů, vědkyň nebo umělců, kteří upozorňují na to, že za současných podmínek není jejich profese udržitelná. A systémové podhodnocení se propisuje i do podoby samotných oborů a jejich výstupů — psaní o kultuře nevyjímaje: když se tím nedá uživit, proč to nějak kultivovat. „Zbývá mi alespoň to nadšení?“ ptá se proto za všechny publicisty v tomto čísle Štěpán Šanda.

HRNEČKU, KŘIČ!

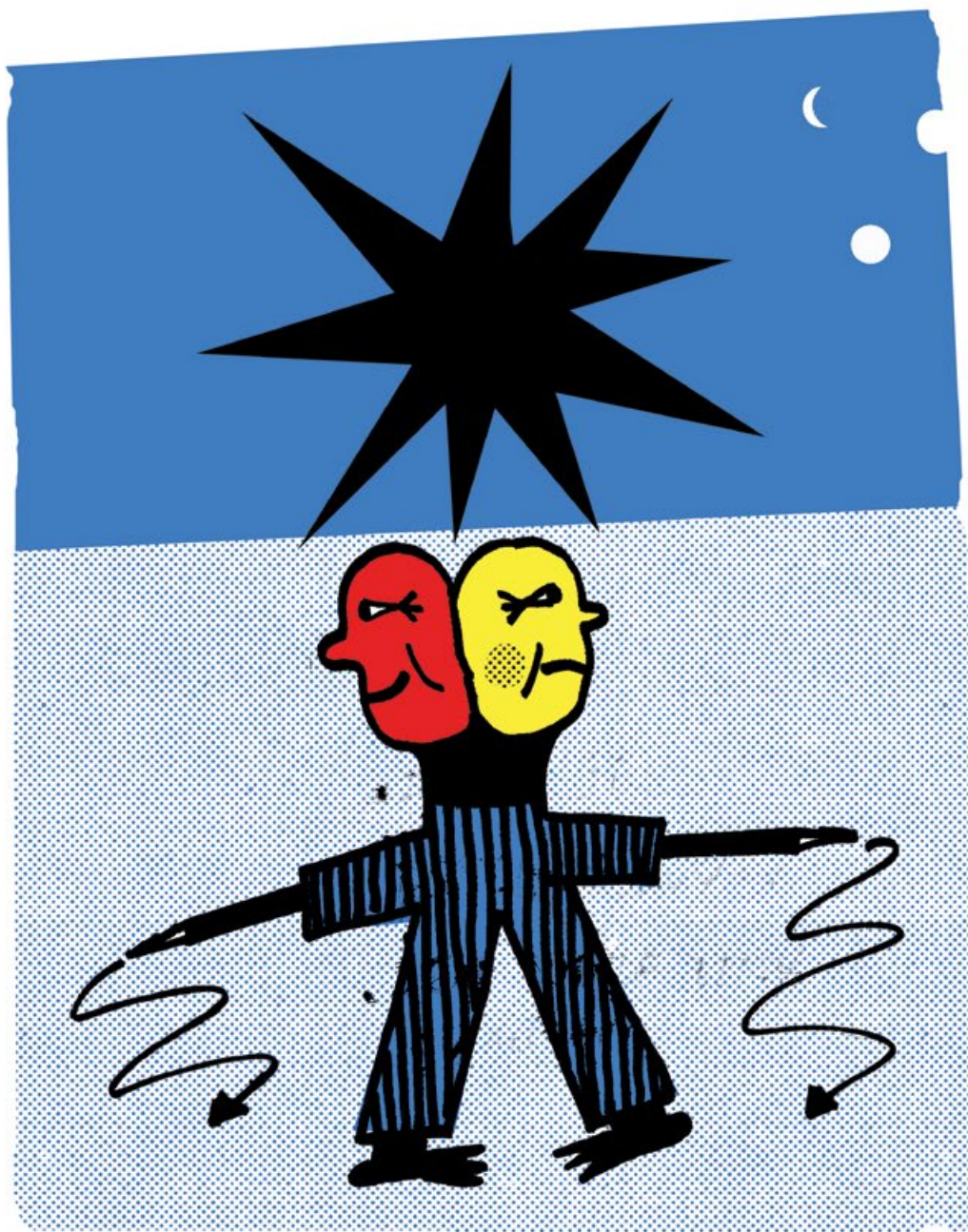
Štěpán Šanda

BÝVAL TO RAJC

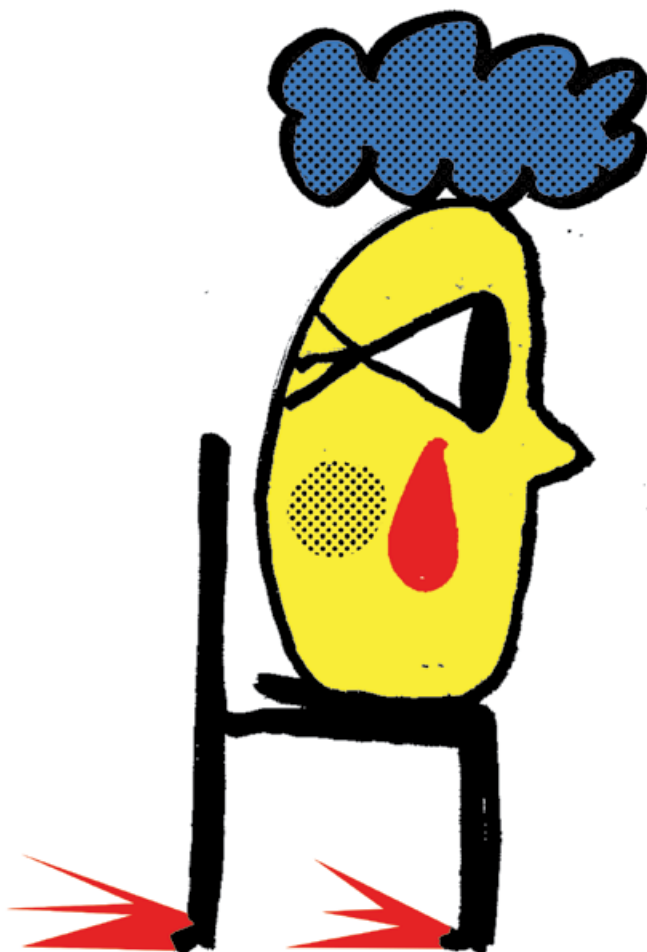

Josef Chuchma

VYNALÉZÁNÍ TEXTU

Intuice napovídá, že jestli se někdo něčím živí, měl by to umět — a tudíž se to někde i naučit. Lze však umět a naučit se něco tak unikavé, jako je psaní o kultuře? Navíc v situaci, kdy se není téměř kde a od koho učit. Zeptali jsme se proto českých kulturních publicistů, jak to se samotným „řemeslem“ v dobrém i zlém mají: 1) Jak jste se naučili psát? 2) S čím při psaní nejvíc zápolíte?

JAK NAPSAT HUDEBNÍ RECENZI V SEZONĚ 23/24

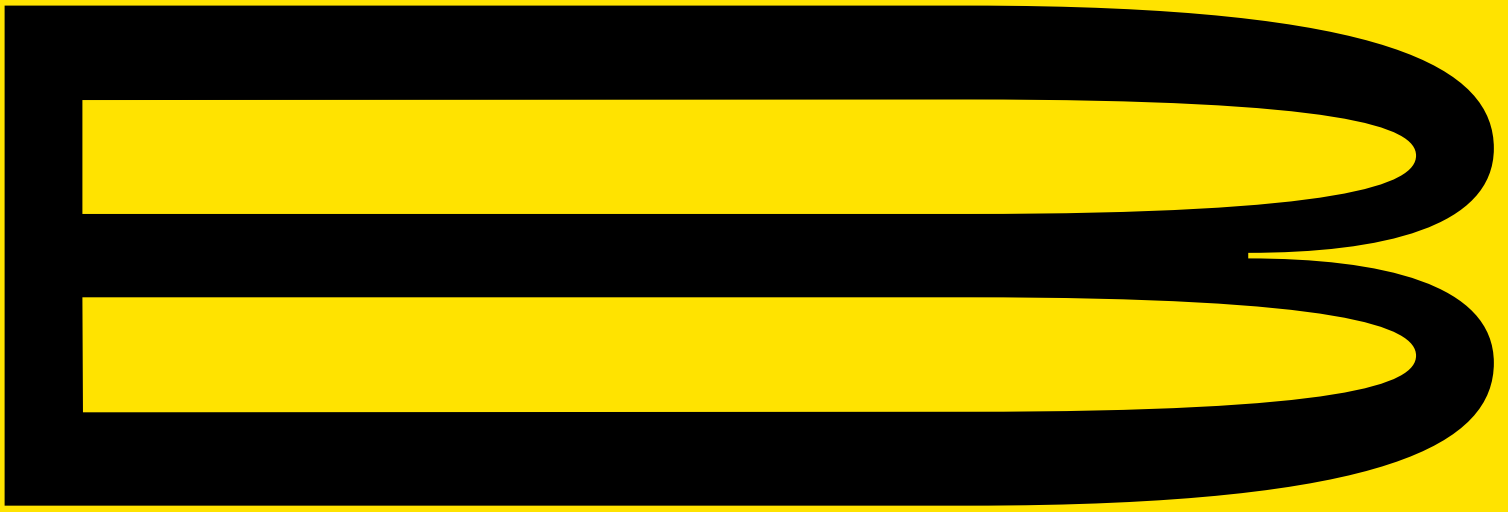
Pavel Klusák

ŽE SE FUKUYAMA NESTYDÍ

Text Tomáš Glanc
Foto David Konečný

S Vladimírem Sorokinem jsme se sešli uprostřed Prahy, ale také uprostřed války, kterou vede Rusko proti Ukrajině. Sám Sorokin žije v Berlíně, který se po stu letech znovu stal centrem ruské emigrace. Od začátku války patří k těm, kdo v publicistice jednoznačně odsuzují toto imperiální barbarství, stejně jako režim, který je rozpoutal. Jako by se naplnily vize z jeho nejznámějších románů.

**DANIEL
HRADECKÝ**

Básník čísla

**KRISTA
KAŠPAR**

Nová jména

**EMMA
KAUSC**

Beletrie

TELONA

Ateliér

Básník čísla Daniel Hradecký

Daniel Hradecký se narodil v roce 1973 v Mostě. Absolvoval gymnázium v Litvínově. V letech 1994—2007 pracoval jako archivář Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech. Vydal básnické sbírky *Muž v průlomu* (Orpheus, 2004), *V cirkuse Calvaria* (Kniha Zlín, 2009), *64* (Perplex, 2013), *Přibližování dřeva* (Perplex, 2019), *XXX / Jezero* (dybbuk, 2020) a prózy *Trosky jednoho deníku* (Petr Štengl, 2016) a *Tři kapitoly* (Listen, 2020). V roce 2021 vydal román ve verších *Silážní jámy*. V polovině léta v nakladatelství Větrné mlýny vyšla jeho skladba *Na cvičišti / Bojiště*, v níž mistrovsky mísí letmo-patetickou pompéznost a ironickou zkratku s poetikou lapidárního postřehu. Básně pocházejí z rukopisu sbírky *Náměstí práce*.

Beletrie Emma Kausc

Emma Kausc debutovala v roce 2017 sbírkou *Cykly*, za níž byla nominována na Cenu Jiřího Ortena. V současné době připravuje k vydání román *Narušení děje*. Žije v Londýně, kde se na King's College London věnuje kultuře a literatuře jednadvacátého století.

Nová jména Krista Kašpar

Krista Kašpar (nar. 1992 v Hustopečích) žije v Brně, kde na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického studuje doktorský program výtvarná umění a umělecký provoz. Dříve vystudovala intermédia na Fakultě umění Ostravské univerzity v ateliéru Petra Lysáčka. Je členkou uměleckých uskupení Vítřholc a In Saček Veritas. Přítomné ukázky jsou z autorčina debutu *London Calling*, který právě vychází v edici Mlat nakladatelství Větrné mlýny.

Ateliér Telona

„Do ateliéru chodím pěšky přes půl města. Po cestě si dělám foto-skici telefonem nebo kamerou obscurou z krabičky od sirek. Fotím desítky fotografií i při dalších příležitostech. Z desítek se stávají stovky a ze stovek tisíce a mně začalo být líto, že i ty nejlepší jsou denně překrývány novými a budou nakonec zapomenuty. Analogové deníky vznikly z touhy, nostalgie i lítosti. Nejen z lítosti, ale i z touhy vlastnit fyzický artefakt, z potřeby dotýkat se, prohlížet si ho a ukazovat, když budu chtít. Deníky tisknu technikou kyanotypie. Díky jejím specifickým obrazovým vlastnostem vedle sebe dobře fungují jak původně nepřírozeně ostré digitální fotografie z telefonu, tak i ty přirozeně abstrahované kamerou obscurou nebo z archivu nalezeného v ulicích.“

Telona (Leona Bažant Telínová, nar. 1979, žije a tvoří v Praze) experimentuje s analogovou fotografií a alternativními postupy. V současné době pracuje převážně s kamerou obscurou a zkoumá možnosti kyanotypie a její limity. Vystudovala fotografii na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Její práce jsou zastoupeny v galerijních i soukromých sbírkách.

AČKOLI BÁSEŇ VZNIKÁ TEHDY, KDYŽ UŽ NIC JINÉHO NEZBÝVÁ

Václav Maxmilián

Slavný anglický básník Ted Hughes nazval Miroslava Holuba „jedním z půltuctu největších básníků celého světa“. O to podivněji pak působí poznámka, kterou v květnu roku 2017 na večeru v Café Fra, věnovaném Holubovu dílu, pronesl překladatel Justin Quinn, že když přijel poprvé do Česka, Holuba tu nikdo neznal a všichni mluvili o jakémsi Skácelovi.

HELLA

Alena Machoninová

**TCHYNĚ NEMÁ
JAZYK — FIALKY,
TAJEMSTVÍ A JINÉ
POVÍDKY**

Kateřina Rudčenková — Daniela Fischerová

**SPOLEČNOST
ÚZKOSTI**

Jan Géryk

Zábrana Fröhlich

Čang Sien-ming
 Šuman Grauová
 Brecht Šotkovský
 Mazzini Kozár
 Zizler Ljubková

Jedličková Klas

Hauková Langerová
 Rus Dvořáková
 Novotný Ondráček
 Auslander Ulmanová
 Nodl Roleček

3/23

www.souvislosti.cz
 revue pro literaturu a kulturu

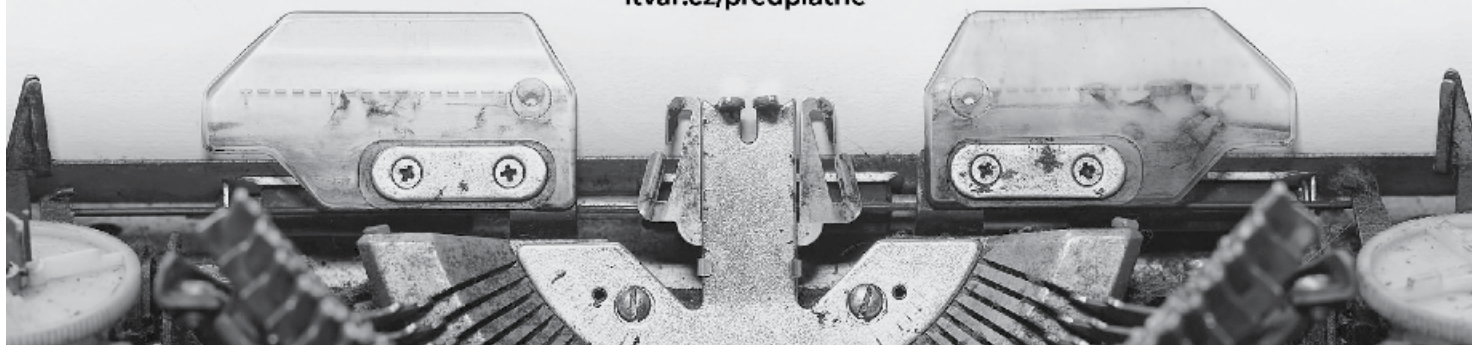
Kvalita prověřená tradicí:

tvar

Nejlepší literatura za nízkou cenu!

tištěné předplatné 1050 Kč
 on-line předplatné 550 Kč

itvar.cz/predplatne

MĚSÍČNÍK
PRO SVĚTOVOU
LITERATURU

Překlady, rozhovory,
eseje, aktuality

PLAV
svetovka.cz

Potmě na nohou

VENEZUELSKÁ MODERNÍ POEZIE

Antonia Palacios, Ida Gramcko, Hanni Ossott, María Clara Salas

Rozhovor: Tomáš Řízek o edici Wen

Esej překladatele: Ladislav Nagy o románu Poslední člověk Mary Shelley

XAVIER GALMICHE METAFYZICKÝ KURNÍK

„Statek jsme koupili poměrně levně a ne příliš daleko od hlavního města P., kde jsme zaměstnáni; opravujeme ho v čase, co zbyde. Jsme městskými venkovany, jednáme jako městští venkované. J. snil o tom, že bude mít opět zahradu, já že adoptuji pár zvířat, především slepic.“

Autobiograficky laděný text na pomezí intimního zápisníku, filosofické meditace a básně v próze, reflektující téma návratu k přírodě, předávání podstatných hodnot, genderové otázky, podprahové kanály komunikace i poslední věci člověka.

**KNIHA VE FRANCII ZÍSKALA
PRESTIŽNÍ CENU DÉCEMBRE.**

Xavier Galmiche (nar. 1963) je francouzský bohemista, překladatel, působí jako profesor české literatury a středoevropských kultur při pařížské Sorbonně.

**ŽÁDEJTE U DOBRÝCH KNIHKUPCŮ
A ZA NEJVÝHODNĚJŠÍ CENU
NA WWW.REVOLVERREVUE.CZ.**

KULTURNÍ MAGAZÍN UNI

Předplatte si UNI magazin, a nově získáváte i elektronickou verzi časopisu a přístup do kompletního archivu.

www.magazinuni.cz

24. & 25.11. | 18.00
kino+ Varšava

Eliška Kubečková Linda Halalová
Tomáš Burak Valérie Suchánková
Jan Vozka Libor Staněk
Petr Borkovec Ondřej Štindl

19. literární
ročník malého festivalu autorských čtení v Liberci
pozdřavy

www.literarnipozdravy.estranky.cz

OSLAVY
17. LISTOPADU

NÁMĚSTÍ
SVOBODY

BRNĚNSKÝ
OPOMÍJENÝ DISENT
SEDMNÁCTÝ

Literární stage časopisu HOST

Cafe Paměti národa

17. 11. 2023 | od 14.30

brnensky17.cz

[brnenskysedmnacty](https://www.instagram.com/brnenskysedmnacty)

Brněnský sedmnáctý

MĚSÍČNÍK *H*OST LITERATURA, KULTURA, SPOLEČNOST

**Akce pro všechny nové předplatitele
1+1 půlroční předplatné zdarma***

* Akce platí jen pro nové předplatitele při nákupu tištěného předplatného pouze v rámci České republiky.

www.h7o.cz/predplatne

Remix

NEMÁM SLOV

Jan Němec

Každý nácek ví, jak důležité je mít svou vlast. Ale někdy se také hodí mít ještě jednu zemi v záloze. Aby se vlastenci mohli divit, jak jinak se žije jinde. Nina Špitálníková si takto vydržuje Severní Koreu a dobře dělá, protože KLCDR je nekonečným zdrojem našincova údivu. Špitálníková ho polechtala nejdřív odbornou prací, pak přišly na řadu deníky a rozhovory a teď konečně je tu román *Severka*.

„Dobrej ptacek a slusnej branik!“ hodnotí Petr Kovar 69. To Tomáš Fidler je o něco sdílnější: „Už při vystoupení z auta tu byl cítit pach močoviny, takže mě chuť přešla. K jídlu jsem si tak dal něco, co měla být česnečka. Nejhorší, jakou jsem kdy měl — vypadalo to jako voda po umytí nádobí.“ Život v KLCDR je zkrátka těžký a Špitálníková ho zachycuje s až synestetickou přesvědčivostí. „Dycky Most,“ shrnuje Radim Zeigler.

Severka však zazářila i přímo na čtenářských databázích. „Neuvěřitelné čtení,“ říká Ialena1 a neváhá přidělit hned pět rudých hvězd, ostatně jako většina ostatních. „Děkuji za knihu, která otevírá oči.“

Nejenže *Severka* otevírá oči — vyrazí také dech, jak svou vlastní fyziologickou reakcí přibližuje Zuuuzan. A i z dalších zkazek lze vyrozumět, že jde o napínavé počteníčko. „Děj je vyprávěn stylem, který nebudu prozrazovat,“ dává si Tomáš1794 dobrý pozor, aby zbytečně nespoiloval. Zdá se, že styl je klíčovou kvalitou *Severky*. „Moc se mi líbila práce s jazykem, některé věty se mi vypálily snad až do morku kostí,“ říká Viwi a trumfuje tím neotřelým spojením všechny předchozí postřehy, co *Severka* svede s tělem čtenáře.

Vox populi hlásí, že *Severka* je velmi dobrý příběh. A takový si musí poradit i se zvláštnostmi čtenářského chování. „Na začátku jsem udělala tu chybu, že jsem si přečetla konec, ale to mě neodradilo od toho, abych knihu dočetla,“ reportuje Sabina D. Nejčastěji však čtenáři *Severku* četli od začátku do konce, a sice „jedním dechem“ nebo „na posezení“, i když ten, kdo „nedokázal zhasnout, dokud nedočte“, nejspíš i vleže.

Smutná, děsivá, drsná, neuvěřitelná, fascinující, čtivá, poučná, taková je prostě *Severka* Niny Š. „Omlouvám se, ale nejspíš nebudu schopna toto dílo nějak slušně ohodnotit. Nemám slov,“ omlouvá se uživatelka DejSemTuKnihu, proč těch adjektiv není ještě víc. Jediná dohledatelná výtka tak pochází od Kobrasse: „So+Ne se nevaří.“

Autor je šéfredaktor Hosta.

HOST → 10

Osobnost

PAVEL KOLMAČKA

Téma

HAIKU V ČESKU

Reportáž

ONDŘEJ MACL Z LONDÝNA

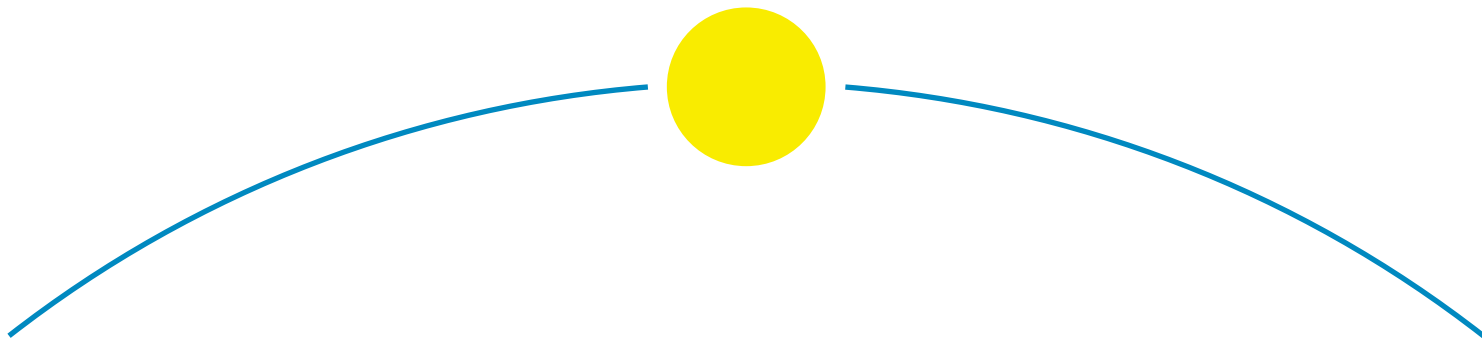
Kontexty

JAN NĚMEC TRAUMA PLOT

Historie

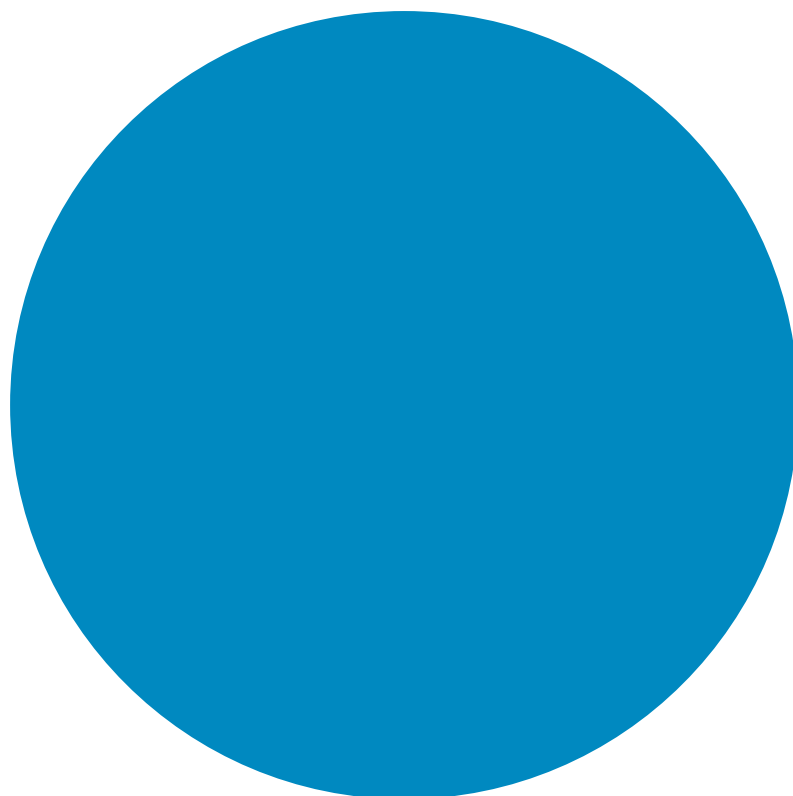
ČLOVĚK STROJ

Gravitace je reakce hmoty na osamělost.

Alice Wu

PETR ČORNEJ

Husité na Žižkově

„Povídání o husitech na Žižkově píšu jako tečku za svým dětstvím, mládím i za končící kulturní epochou,“ říká Petr Čornej. Barvitý příběh proměn Žižkova líčí s charakteristickou vypravěčskou brilancí.

CYRIL LIÉRON, BENOIT DAHAN

V hlavě Sherlocka Holmesa

Geniální mozek, výstřední povaha i náchylnost k drogám, to vše na Sherlocku Holmesovi fascinuje generace čtenářů i tvůrců. V této komiksové knize vstoupíme přímo do jeho hlavy, do detektivova legendárního „paláce myšlenek“. Každá strana slibuje nejen potěšení z překvapivých a detailních ilustrací, ale hlavně další krok k vyřešení zločinu.

KATE LISTEROVÁ

Děvky, šlapky, hampejznice

Výpravná kniha Kate Listerové zachycuje historii odvěkého řemesla očima sexuálních pracovnic: od středověkých ulic po salony Divokého západu, od nevěstinců po zámecké komnaty.

